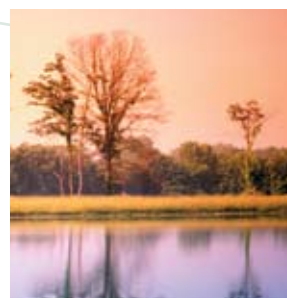
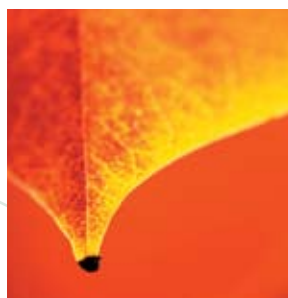

NORDMILJØ

Nordiskt miljösamarbete – från övergödning till barnstugor

Det nordiska samarbetet inom miljösektorn spänner över otaliga och vitt skilda områden. Det här numret av NordMiljö tar en titt på en del av de program och projekt som genomförts. Meningen är att ge konkreta exempel på de nordiska ländernas gemensamma miljösatningar. En utvärdering halvvägs av miljöhandlingsprogrammet åskådliggör det nordiska miljösamarbetets bredd och här är några av resultaten.

norden

Nordisk Ministerråd

● Barn och unga

Barn och ungdomar har alltid varit en viktig målgrupp för det nordiska samarbetet. I arbetet med att ge barn och unga bättre möjligheter för att utöva friluftsliv och uppleva naturen har man initierat ett nordiskt-baltiskt projekt. Meningen är att ge barn och unga rätt till ett sunt liv med en rik natur, ren miljö och plats till friluftsliv. Projektet visar med enkla metoder hur naturområden kan skyddas och göras tillgängliga. Sammanlagt har drygt 40 skolor och över 3 000 elever i nio länder inklusive nordvästra Ryssland deltagit i satsningen.

Barnstugor

Små barn tillbringar en stor del av sin tid i barnstugor, och därför är det viktigt att miljön är den bäst tänkbara. Nivåer för luftkvalitet och buller samt lagstiftning eller rekommendationer om barns rätt till tillgänglighet till natur och fysisk aktivitet kan skilja mellan länder. Därför har man genomfört ett projekt som omfattar miljö- och hälsoaspekter inom områden som kemikalier, luftkvalitet, buller och friluftsliv och folkhälsa. Projektet har också om-

fattat en kartläggning av barns matvanor. Resultaten kan användas som underlag för kommande miljömärkning av matvaror och barnprodukter. Projektresultaten presenteras i en rapport som utkommer i juni 2007.

TemaNord 2007:533

Övergödning

Övergödning (eutrofiering) är i dag ett av de mest akuta miljöproblemen i Östersjön och utsläppen kommer främst från jordbruket. Miljöskyddet av hav sker både nationellt och genom internationella konventioner, för Östersjön HELCOM (Helsingforskonventionen).

Inom det nordiska miljöarbetet har man bland annat gått in för att utarbeta åtgärdsstrategier för att minska utsläppen av näringsämnen samt utveckla marina modeller för att beräkna övergödningen och dess miljöeffekter. Frågan hänger nära samman med en ekosystembaserad förvaltning av havsmiljön.

Huvudmålet för projektet har varit att synliggöra goda erfarenheter och ge träning i metoder som relaterar till kartläggning och mätning av kväveutsläpp från jordbru-

ket i Leningradregionen. Samma metoder har använts i de baltiska länderna och i Norden vid utarbetandet av vattenområdesplaner.

NOBANIS och konventionerna

Genom informationsprojektet NOBANIS har en Internetportal öppnats med upplysningar om främmande arter <http://www.artportalen.se/nobanis>. Portalen ger information om regelverk, expertnätverk, litteratur m.m. och är en förebild för liknande arbete i EU. Flera EU-länder samt länder anslutna till FN:s konvention om biologisk mångfald har bidragit med uppgifter.

Portalen är ett viktigt vapen i den nordisk-baltiska kampen mot skadliga plantor och djur som på olika vis dyker upp i Nordens flora och fauna.

Resultaten hittills har gällt utveckling av en artdatabank, framtagande av faktaark och inspel till EU:s sjätte forskningsprogram. EU:s miljömyndighet (European Environment Agency) är intresserad av att arbetet ska ingå i deras utveckling av indikatorer för biologisk mångfald.

Barn och unga är en viktig målgrupp för nordiskt miljösamarbete. Foto: Magnus Fröderberg/norden.org

Gröna offentliga inköp

Offentliga inköp bör alltid vara miljömässigt hållbara. Därför har vi i det nordiska samarbetet genomfört ett pilotprojekt om miljökriterier för offentliga inköp. Resultaten har lett till ökat samarbete om offentlig upphandling som förväntas ingå i EU-kommissionens arbete kring gröna offentliga inköp och miljöteknik (ETAP).

Projektet syftar till att främja utvecklingen av ny miljöteknologi genom att bygga på nordiska erfarenheter. Goda nordiska exempel på miljöteknologiområdet kommer att analyseras för att identifiera framgångsfaktorer med hänsyn till genomförande och marknadsföring, särskilt med fokus på åtgärder och innovationssystem som kan överföras till övriga sektorer.

Klimat

På naturområdet har det utarbetats en rapport om nordisk naturförvaltning i ett förändrat klimat. Rapporten framhäver naturens roll i klimatedebatten och understryker värdet av en aktiv naturförvaltning både på land och i havet när det gäller exempelvis fiskebeståndet.

Projektet avslutades 2005 med publiceringen av projektrapporten "Nordisk naturförvaltning i ett ändret klima" (TemaNord 2005: 571). Projektrapporten har fått stor publicitet i Norden i både press och tv, och den har följts upp av de nordiska miljöministrarna med en resolution om anpassning till klimatförändringar. Projektet har också presenterats på internationella och nationella konferenser.

Som uppföljning på projektet har det satts igång ett nytt projekt

om att utveckla så kallade klimatinikatorer. Det finns också planer på att ta fram undervisningsmaterial om klimatförändringar i Norden.

Arktis drabbas hårt av klimatförändringarna. Foto: norden.org/
Nikolaj Bock

Nordiskt miljösamarbete

Det nuvarande miljöhandlingsprogrammet gäller för åren 2005–2008. Programmet är indelat i fyra teman: miljö och hälsa; havet; natur, kultur- miljö och friluftsliv samt hållbar produktion och konsumtion. Klimatfrågorna behandlas på tvärs i alla teman. Arktis står också i fokus genom den arktiska miljöstrategin för klimat och miljögifter som miljöministrarna antog på sitt sommarmöte på Svalbard i augusti 2006.

Miljöprogrammet genomförs huvudsakligen genom ett tiotal arbetsgrupper och nätverk med experter. Den sammanlagda satsningen per år uppgår till omkring 30 miljoner danska kronor, och programmet genererar cirka 200 projekt, workshops, seminarier och andra liknande aktiviteter. Resultaten förmedlas löpande i rapporter, broschyrer, faktablad, manualer och hemsidor med mera.

Genom sina höga ambitioner på miljöområdet kan de nordiska länderna fungera som initiativtagare och drivkraft inte bara inom Norden utan också i Nordens närområden, i EU och internationellt.

Norden vill påverka EU:s miljöpolitik. EU-parlamentet i Strasbourg. Foto: Patrik Edman/norden.org

Nordiska rådets natur och miljöpris

Prismottagaren Bogi Hansen.
Foto: Magnus Fröderberg/norden.org

Nordiska rådet delar varje år ut ett nordiskt natur- och miljöpris på 350 000 danska kronor. Pristagarna får stor synlighet i offentligheten, och fjolårets pristagare, professorn och författaren Bogi Hansen från Färöarna, var inget undantag. Hansen har med sina föreläsningar om klimatförändringar rönt stort intresse och lockat fulla hus var han än uppträtt.

Temat för priset var i fjol klimatförändring och klimatanpassning – i år är det stadsmiljön som står i fokus. Priset tilldelas en nordisk kommun, ett företag, organisation eller person som på ett särskilt förtjänstfullt sätt har arbetat för att skapa en miljömässigt hållbar stad. Arbetet kan exempelvis bestå av konkreta insatser i den urbana miljön, för att främja grönområden, trafiksystem eller avfallshanteringen.

Prismottagaren väljs av en bedömningskommitté med representanter från de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Priset delas ut i samband med Nordiska rådets session i Oslo i höst.

norden

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 33 96 02 00
Fax +45 33 96 02 02
www.norden.org

Information om nordisk miljøsamarbejde

Rådgiver Nikolaj Bock, nb@norden.org
Rådgiver Mats Ekenger, mek@norden.org
Koordinator Josephine Lindegaard, jlin@norden.org

Redaktør: Mats Ekenger
Tekst: Mats Ekenger, Patrik Edman
Design: Kjell Olsson

Det nordiske miljøsamarbejde

Det nordiske miljøhandlingsprogram 2005–2008 danner rammen om de nordiske landes miljøsamarbejde såvel inden for Norden som i forhold til nærområderne, Arktis, EU og øvrige internationale fora. Programmet lægger op til resultater, som sikrer Nordens position som foregangsregion på miljøområdet. En overordnet målsætning er blandt andet at skabe et sundere levemiljø for Nordens befolkning.